

det er det, kører man forkert, og det er Ulykken ved de Brug, som er kommet i Gang i den Periode, vi er i. De kan ikke uden stor privat Kapital eller store Laan startes fuldt indrettede. Det vanskeligste af det hele er, hvad alle anerkender, at komme i Besiddelse af Besætning. Mange af de Mennesker, som skal skaffe sig Besætninger, har naturligvis ikke Forstand paa det. De skal altid købe en sekunda Vare, og en sekunda Vare af Brugsdyr er noget af det værste, man kan faa fat paa, og de bliver gennem Handelen narret yderligere. Saa siger man, de kan købe gennem Indkøbsforeninger, men det er alt sammen lige galt; de bliver kun plukket alle Vegne og faar ikke Produktionsvilkkaar, som er lønnende. Jeg tror ikke, der er andet at gøre, end at Staten føler det som en Forpligtelse, naar den har faaet Folk til at gaa ind til disse Brug, at garantere dem, at det ikke gaar helt i Stykker for dem, og yder dem Driftslaan. Der mente jeg at have den Tilfredsstillelse at konstatere, at det ærede Medlem Hr. Ulrich heller ikke var helt utilbøjelig til at gaa i den Retning. Hvis det er rigtigt, er der jo nogen Sandsynlighed for, at de Mennesker, som sætter deres Kapital og hele deres Arbejdskraft i et af disse Brug, ikke i Løbet af et Aar eller to skal være fuldstændig ruinerede. Det glædede mig, da jeg hørte det konservative Folkepartis Ordfører (Ulrich) ytre noget i den Retning. Da det ærede Medlem videre udtalte, at han med Interesse havde læst min Tale ved Finanslovsforslagets første Behandling, tør jeg maaske nære noget Haab om, at han ogsaa vil støtte mine Forhaabninger og Krav om Jordreformen i anden Retning. Til slutningen gjaldt vel ikke alene den Kritik eller den Tvivl, jeg udtalte overfor Jordreformerne.

Der er et andet Forhold, som jeg tror, man ved Jordlovgivningen kunde bøde paa uden store Udgifter for Staten, og det er — hvad jeg ogsaa ved Finanslovbehandlingen pegede paa —, at der er 50 000—60 000 for smaa Brug her i Landet, hvor man kun trænger til Tillægsgjord. Man har Beboelse, til Dels Stald og til Dels Besætning og Inventar o. s. v. Der vil man kunne komme 50 000—60 000 Familier til Hjælp i Løbet af ganske kort

Tid, skabe selvstændige Hjem og samtidig skabe Plads for andet økonomisk Arbejde. Men hertil fordres selvfølgelig den Ekspropriationsbestemmelse, som man saavel fra konservativ som fra Venstres Side er draget saa stærkt til Felts imod. Der bliver sagt, at Ekspropriationsbestemmelsen er fuldstændig betydningsløs, men naar man kan frigøre 50 000—60 000 Familier og Hjem paa een Gang, synes jeg, at Ekspropriationsbestemmelsen er i høj Grad paa sin Plads, foruden at jeg anerkender Ekspropriationen som nødvendig i alle Tilfælde. Hvis man vilde gaa denne Vej i Jordreformen, tror jeg, at meget vilde være naaet. Man vil ikke kunne benægte, at en Ekspropriationsbestemmelse kunde komme mange Mennesker til gode, og det er et Forhold, som jeg tror, man i det lange Løb ikke kan slippe udenom, særlig da man fra alle Sider anerkender, at det er Byggematerialerne, det er galt med. Her drejer det sig altsaa blot om Tillægsgjorden, saa gaar det hele i Orden. Saa kunde vi maaske, om ikke helt udsætte Udstykningen, saa dog gøre den lidt mindre effektiv i Øjeblikket, som det ærede Medlem Hr. Ulrich ønskede, man skulde gøre.

Jeg omtalte ogsaa ved Finanslovforhandlingen alle de smaa Brug, som ikke er beskyttede ved Loven om Brug af Huse paa Landet. Denne Lovs Beskyttelse omfatter kun Hjemmene ned til 1 Tønde Land. Nu er der en Mængde Hjem, som er under 1 Tønde Land, og som aldeles ikke har været Tjenestehuse. Jeg kender 3—4 Stykker i min egen Kommune, som aldrig har været brugte paa denne Maade. Men saa snart den nævnte Lov var vedtaget, maatte de underskrive andre Kontrakter og gaa ind paa andre Forhold. Men da netop det at bygge er det allervanskeligste i Øjeblikket, og da de Folk er allerdaarligst stillede, synes jeg, at naar man kunde gaa saa vidt som at foretage — hvad den højtærede Landbrugsminister, saa vidt jeg erindrer, har bebudet — en Ændring i denne Lov, kunde man saa ikke ogsaa gaa saa vidt, at man faktisk fik alle disse Hjem med ind under den Beskyttelse, der her er Tale om, de otte Aars Opsigelse?

Det er i det store og hele de Bemærkninger, jeg havde Lyst til at gøre til denne Jordlovsdebat, aldeles ikke til det Lovfor-